

הדפסה

סגירה

משרד החינוך - אתר הדוברות

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Dovrut/HodaotHadovrut/prasisraelbeadrichalotveitzuv.htm>

הודעות ועדכונים

ירושלים, כ"ד שבט תשע"ג
04/02/2013

פרס ישראל בתחום האדריכלות והעיצוב

חתן פרס ישראל בתחום האדריכלות והעיצוב ניתן לפרופ' אדם מזור

שר החינוך, גדעון סער, הודיע היום, ב', על זכייתו של חתן פרס ישראל בתחום האדריכלות והעיצוב לשנת תשע"ג - פרופ' אדם מזור וברך אותו. שר החינוך אישר את המלצת ועדת הפרס בראשות פרופ' דן ריזינגר.

בנימוקי הועדה ציינו חבריה: "פרס ישראל מוענק לפרופ' אדם מזור עבור שינוי תפיסת התכנון והעיצוב המרחבי של ישראל כפי שבא לידי ביטוי בתוכניות מתאר ארציות ועירוניות שונות, בין היתר בתוכנית "ישראל 2020". תפישתו שמה דגש על שמירת הריאות הירוקות והשטחים הפתוחים ומעודדת בניה מרוכזת בצפיפות גובהה במרכזי הערים. פרופ' מזור פיתח מודלים מתמטיים לתכנון עירוני. הוא אדריכל ומתכנן ערים רב תחומי ששילב מחקר, תכנון יישומי ופעילות אקדמית וציבורית. פרופ' מזור העמיד דור של אדריכלים מתכנני ערים וחוקרים שממשיכים את דרכו. הוא פיתח גישה מרחבית תלת ממדית לתכנון עירוני המדגישה את העירוניות כערך מרכזי בתכנון".

פרופ' דן ריזינגר שימש כיו"ר ועדת הפרס ולצדו חברי הועדה - פרופ' ברוך ברוך וד"ר ערן נוימן.

פרופ' אדם מזור – קורות חיים

נולד בשנת 1936, נשוי לעמליה (עיה) מזור ואב לארבעה בנים ובת.

את לימודיו החל בביה"ס היסודי "הכרמל" (היום "גבריאל") ולאחר מכן בביה"ס התיכון העירוני א' בתל אביב. במקביל למד ציור ופיסול ב"מכון אבני" והיה פעיל בתנועת הצופים.

לאחר סיום שרותו הצבאי בחיל המודיעין, למד בפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים בטכניון, בה סיים את לימודיו בהצטיינות בשנת 1960.

בשנים הראשונות של עבודתו המקצועית (1960-1963) הועסק במשרדו של אדריכל נחום זולוטוב, בתל אביב, ומ-1964 כאדריכל עצמאי בשותפות עם ידידו מספסל הלימודים, אדריכל עזי רוזן ז"ל. שותפות זו נקטעה עם נפילתו של עזי רוזן במלחמת ששת הימים.

במקביל (1963-1964) למד לתואר שני בטכניון. במסגרת זו התוודע לראשית יישומם של מודלים מתמטיים ממוחשבים לפתרון של בעיות מורכבות בתחומים מקצועיים שונים, ולפיתוחן של שיטות הבוחנות את השפעתם של מעשי אדם ופעולות "פיתוח" שונות על הסביבה הטבעית. מערכת הגומלין בין התכנון הפיסי לתחום מדעי החברה והסביבה, והאפשרות של יסום מודלים מתמטיים ממוחשבים לביטוי מערכת גומלין זו, הפכו לנושא המרכזי של פעילותו

המחקרית והמקצועית.

פעילות זו בוצעה במסגרת המכון הישראלי למחקר ולמידע אורבני בע"מ אשר הקים יחד עם שותפיו פרופ' חיים בן שחר ומר צבי כסה. בתקופה זו (1964-1975) פיתח אדם מזר סדרה של מודלים מתמטיים ליישום בבעיות תכנון מורכבות. מודלים אלו, שניצבו בחזית הפעלת המודלים המתמטיים והמחשוב בתחום התכנון בעולם יושמו בהצלחה על ידי אדם מזר וצוותו בעשרות פרויקטים תכנוניים, בעיקר באירופה המערבית. בין מודלים אלו:

מודל ה"URBANIX" (1968) המיישם שיטות של אופטימיזציה באמצעותן ניתן לקשור משתנים פיזיים כלכליים, חברתיים וחברתיים לסביבתיים לפתרון משולב של מערכות מרחביות מורכבות במימד הזמן, תוך השאת פונקציות מטרה שונות. מודל זה יושם בין השאר ברוטרדם, אוטרקט, ונין, בהולנד; המבורג, דורטמונד, דיסלדורף וטרויסדורף בגרמניה; בתכנון הערים החדשות: אירון בסקוטלנד וסינס בפורטוגל.

ישום שיטות "לא מטריות" בתכנון עירוני ואזורי, המתגברות על קשיים של אי-מטריות, אי-רציפות ואי-מונטוניות בניתוחי שונות. באמצעות כלים אלה ניתן להגדיר "שונות" ו"דימיון" גם לפרופילי תכונות בהם השיטות הסטטיסטיות המטריות נכשלות. שיטות אלו יושמו בניתוח אזורי של חבל הרוהר בגרמניה, במטרופולין רוטרדם ובפרויקטים אזוריים ומטרופוליניים בישראל.

מודל ה"ECOLATRIX" המיישם שיטות של "ניתוח פעילויות" למערכים אזוריים וסביבתיים תוך הרחבת מושג ה"פעילויות" גם לתחום החברתי, לזיקות בין אזורים (כתחבורה), לחלופות טכנולוגיות ולתוצרי לואי סביבתיים. מודל זה יושם בהצלחה בצפון הולנד ובישראל. על פיתוח מודלים מתמטיים לתכנון ערים ויישומם בעבודות התכנון זכה אדם מזר ב"פרס קדמן לתכנון ערים" (1968).

הניסיון בפיתוח כלים ומודלים ממוחשבים בבינוי ערים, הצלחת יישומם בסדרה ארוכה של פרויקטים בינלאומיים, שיתופי הפעולה עם אנשי מקצוע ומשרדים מהמובילים בשוק העולמי והחשיפה לתהליכי פיתוח בקנה מידה מטרופוליני ועירוני בעולם המפותח, הביאו לביצוען של עבודות תכנון רחבות היקף, ראשונות מסוגן בישראל. עבודות אלו בוצעו על ידי צוותי תכנון רב-תחומיים בראשותו של אדם מזר (1973-1988) ביניהן:

תוכנית אב מטרופולינית לערי גוש דן (1973-1979) - הינה תכנית האב הראשונה בישראל למרחב מטרופוליני משותף הכולל את העיר תל אביב והערים שמסביבה. התכנית נועדה לממש מטרות מטרופוליניות כמיצוי יתרונות לגודל; עידוד יתרונות מיקום והתמחות ו"הפנמה" של השפעות חיצוניות.

תכנית אב לעיר תל אביב-יפו (1979-1987), המגדירה את אסטרטגיית הפיתוח של העיר המרכזית במטרופולין גוש דן: חיזוקה כמרכז מטרופוליני כלכלי ותרבותי, סגירת הפער בין הדרום והצפון, והעלאת הרווחה החברתית והסביבתית של העיר, כבסיס להחייאת העיר למגורים ומשיכת אוכלוסיה חזקה וצעירה לתחומה.

תוכנית לשיקום "לב העיר" בתל אביב (1978-1981) המיישמת את עקרונות תוכנית האב לעיר תל אביב-יפו להחייאת רובעיה המרכזיים המתדרדרים, שיקום התשתית החברתית וההנדסית ושימור הערכים הארכיטקטוניים של הסגנונות הבינלאומיים והנוף העירוני. תכנית זו הביאה למהפך בכון ההגירה לתחומי תל אביב לראשונה מזה כעשרים שנה, תוך משיכת אוכלוסיה חזקה, וצעירה לרובעיה המרכזיים של העיר והחייאתם.

על התוכנית לשיקום "לב העיר" זכה אדם מזר ב"פרס רכטר לאדריכלות" (1988).

בשנת 1986 הצטרף אדריכל אלי פירשט למשרדו של אדם מזר ומאז פועל המשרד כשותפות. במסגרת זו בוצעו פרויקטים רבים רחבי היקף בתחום התכנון המטרופוליני (ירושלים, 1994 וחיפה והצפון, 1999) האזורי (תכנון הנגב בשלום, 1994) תוכניות מתאר ואב עירוניות (כרמיאל, קרית גת, בני ברק, רמת השרון, ראשון לציון, רחובות), פיתוח עירוני רחב היקף (איזור התע"ש ברמה"ש, הרצליה והוד השרון, איזור דרום גלילות ברמה"ש ותל אביב; איזור דרום חולון, וצפון עכו) ומרכזים ומבנים רבים. בתקופה זו זכה המשרד במספר ניכר של פרסים ותעודות הוקרה.

בשנת 1987 הצטרף אדם מזור לסגל הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים בטכניון. שבה לימד כפרופסור תכן ארכיטקטוני, עיצוב עירוני ותכנון ערים ואזורים. במקביל, מקיים אדם מזור קשרים אקדמיים, כאורח באוניברסיטאות אירופאיות ואמריקאיות, כעומד בראש סמינרים וסדנאות בינלאומיות, כנשיא ארגון המתכננים הבינלאומי SCUPAD (1992 - 1996) וכחבר ויו"ר צוותי הערכה ושיפוט בינלאומיים ולאומיים.

בשנת 1989 מונה אדם מזור על ידי שר הפנים, בהמלצת לשכת המהנדסים והאדריכלים, כחבר המועצה הארצית לתכנון ולבניה וכחבר הוועדה לנושאים תכנוניים עקרוניים, ועדת הערר העליונה לנושאי תכנון, ועדת הערר לקרקע חקלאית וועדות היגוי לתוכניות ארציות שונות.

בשנת 1989 יזם אדם מזור את רעיון הכנתה של תוכנית אב כוללת רב תחומית וארוכת טווח לישראל בשנות האלפיים.

אגודת האדריכלים ומתכנני הערים בישראל, לשכת המהנדסים האדריכלים והאקדמאים במקצועות הטכנולוגיים בישראל, הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים והטכניון מכון טכנולוגי לישראל, הצטרפו ליוזמה זו. בשם גופים אלו עמד אדם מזור בראש הצוות שהכין את תוכנית "ישראל 2020" מתחילת היוזמה ועד להשלמתה המלאה של התוכנית (1997).

"ישראל 2020" היא התוכנית בעלת ההיקף הגדול ביותר שבוצעה אי פעם בישראל כאשר למעלה ממאתיים וחמישים אנשי מקצוע מבכירי הקהילה האקדמית והמקצועית בישראל, משתפים פעולה במשך כשבע שנים בביצועה תוך ליווי של אחד עשר משרדי ממשלה, הסוכנות היהודית, מנהל מקרקעי ישראל ונציבות המים. לראשונה נכללו בתוכנית אחת כל התחומים הכלכליים, החברתיים, התשתיתיים והסביבתיים ובכלל זה מערכות החינוך, הביטחון התחבורה והתקשוב, תוך תשומת לב להשפעות ההדדיות של פעילויות בתחומים השונים. התוכנית פורשת את סוגיות התכנון השונות של ישראל, ואת תסריטי העל לדמותה העתידית של המדינה. "ישראל 2020" מגדירה באמצעות סדרת חלופות, את מרחב האפשרויות מתוכו עוצבה "תמונת העתיד" הכלכלית, החברתית והסביבתית המשולבת לישראל בשנות האלפיים, תוך הצבעה על אמצעי המדיניות להגשמתה.

בהקשר לתוכנית "ישראל 2020" זכה אדם מזור בפרס ע"ש הנרי גוטווירט לעידוד המחקר (1990); בתעודת הוקרה למחקר מצטיין של מוסד הטכניון למחקר ולפיתוח בע"מ (1995); נבחר ע"י מבנים; ירחון לענף הבניה כ"איש השנה בשדה התכנון" (1996); זכה לתעודת הוקרה של יו"ר אגודת האדריכלים ומתכנני הערים בישראל ונשיא הטכניון מכון טכנולוגי לישראל (1988); לתעודת ההוקרה בתחום בינוי הערים במלואת יובל למדינת ישראל שהוענקה במשותף על ידי הגופים והאגודות המקצועיות בתחום האדריכלות והתכנון ובשם הפקולטות לארכיטקטורה ובינוי ערים בישראל (1998); ובתואר "יקיר התכנון" שהוענק לו על ידי איגוד המתכננים בישראל (2004).

תכנית האב לישראל בשנות האלפיים – "ישראל 2020" מהווה בסיס לרבדי התכנון הסטטוטוריים של ישראל: תמ"א 35 והתכניות המחוזיות השונות וכבסיס לחשיבה כלכלית (כנס קיסריה) וכנסים בנושאי תשתיות, נדלן, חברה וסביבה.

"ישראל 2020" זכתה לתהודה בינלאומית רבה שהובילה לשיתופי פעולה בביצוע ובסיס ידע ומתודולוגיה לפרויקטים תכנוניים שונים באירופה (שוויץ, גרמניה, פולין, הולנד, ארה"ב, ירדן והפלשתינאים).

משנת 2000 הוביל אדם מזור, מהלך תכנוני משלים: מ"ישראל 2020 ל-2050". באמצעות מוסד שמואל נאמן למחקר מתקדם במדע וטכנולוגיה, הטכניון מכון טכנולוגי לישראל. במסגרת פעולה זו מקודמים שני מהלכים עיקריים: "תכנון חוצה גבולות בין ישראל ושכנותיה" ו"תכנון לשוויון במדינת ישראל".

ב-1999 יזם אדם מזור את הקמת "ארגון הגג" של איגודי האדריכלים המתכננים והמהנדסים האזרחיים בישראל ועמד בראשו של ארגון זה עד שנת 2004.

עמד בראש צוותי התכנון למערכים עירוניים כגון: תוכנית מפורטת לשימור ופיתוח "נווה צדק" בתל אביב; תוכנית אב לקריה בתל אביב; תוכנית אב למערכת החינוך המטרופוליני לערי גוש דן; תוכנית אב למערכת החינוך בתל אביב-יפו; תוכנית אב לעסקים, תעשייה ומשרדים בתל אביב-יפו; תוכנית מתאר ותוכנית מפורטת למערב רמת השרון; תוכנית אב לשיקום והחיאת העיר התחתית והמעגנה המערבית בחיפה; תוכנית מתאר ומפורטת לרובע בן כ-12,000 יח"ד

ומרכז עסקים "דרום גלילות" (רמת השרון – תל-אביב); תוכנית לרובע משען ברעננה. ותכנן מבנים רבים ומגוונים למגורים, תעסוקה, משרדים, מבני ציבור ומבנים ייעודיים שונים.

כל הזכויות שמורות, מדינת ישראל © 1996-2013 © All Rights Reserved, The State of Israel